

Žodynas · 89 terminai · 5 taisyklės

Sutarčių terminų žodynas EN–LT

Praktinis vadovas teisininkams, vertėjams ir visiems,
kas skaito sutartis anglų kalba

Turinys

Kodėl ne žodis žodin	2
Penkios taisyklės	2
Sutarties sudarymas ir struktūra	3
Įsipareigojimai ir vykdymas	4
Atsakomybė ir nuostoliai	4
Užtikrinimo priemonės	6
Nutraukimas ir ginčai	6
Bendrovių teisė ir sandoriai	8
Baigiamosios nuostatos	9

Kodėl ne žodis žodinė

Sutarties vertimas – ne žodžių, o teisinių sąvokų ir konstrukcijų perkėlimas. Angliškas terminas dažnai žymi bendrosios teisės (common law – Anglijos, JAV ir kitų šalių teisės sistemos) sąvoką, kuriai Lietuvos teisėje yra artimas, bet ne visada tapatus atitikmuo, todėl pažodinis vertimas gali pakeisti šalių teises ir pareigas. Šiame žodyne surinkau terminus, kuriuos dažniausiai sutinku rengdamas ir versdamas sutartis; pirmenybę teikiu Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) sąvokoms ir nusistovėjusiai praktikai. Pastabose nurodau, kada terminas tinka, kokių klaidų vengti, o kur naudinga – ir CK straipsnį (pvz., CK 6.193 – šeštosios knygos 193 straipsnis; str. – straipsnis, d. – dalis).

Penkios taisyklės

1 „Shall“ – dažniausiai esamasis laikas

Sutartyje „shall“ žymi pareigą, bet lietuviškai ją geriausiai perteikia esamasis laikas. „Privalo“ palikite ten, kur pareigą reikia pabrėžti, pvz., kai greta nurodoma kitos šalies teisė („Pirkėjas privalo..., o Pardavėjas turi teisę...“).

EN *The Supplier shall deliver the Goods within 10 days.*

LT Tiekėjas pristato Prekes per 10 dienų.

2 „Including without limitation“ – „be kita ko“

„Įskaitant, bet neapsiribojant“ – praktikoje paplitusi kalkė. Tą pačią mintį, kad sąrašas neišsamus, natūraliau perteikia „be kita ko“.

EN *Confidential Information includes, without limitation, financial data and customer lists.*

LT Konfidencialiai informacijai priskiriami, be kita ko, finansiniai duomenys ir klientų sąrašai.

3 „Hereby“, „herein“, „hereto“ – dažniausiai praleisti

Lietuviškame tekste šie žodžiai paprastai pertekliniai. Jei nuoroda tikrai reikalinga – „šia Sutartimi“, „šioje Sutartyje“. „Šiuo“ (pvz., „šiuo Šalys susitaria“, „šiuo patvirtinu“) – niekada.

EN *The Parties hereby agree as follows: ... The Annexes hereto form an integral part of this Agreement.*

LT Šalys susitaria: ... Sutarties priedai yra neatskirama jos dalis.

4 Apibrėžtos sąvokos – be kabučių

Rašoma „(toliau – Sutartis)“: su brūkšniu, be kabučių. Apibrėžtą sąvoką visoje sutartyje rašykite didžiąja raide ir tuo pačiu žodžiu – nekeiskite „Sutarties“ į „šį susitarimą“.

EN *This Share Purchase Agreement (the “Agreement”)*

LT Ši akcijų pirkimo–pardavimo sutartis (toliau – Sutartis)

5 „Notwithstanding“ ir „subject to“ – patikrinkite viršenybę

„Notwithstanding“ reiškia, kad ši nuostata turi viršenybę prieš nurodytąją, „subject to“ – atvirkščiai. Atitikmenį rinkitės pagal tai, kuri nuostata turi viršenybę: „notwithstanding“ – „nepaisant“, „subject to“ – „laikantis... nuostatų“ arba „jeigu... nenustato kitaip“.

EN *Notwithstanding Clause 7, the Buyer may terminate this Agreement.*

Subject to Clause 7, the Buyer may terminate this Agreement.

LT Nepaisant to, kas nustatyta 7 punkte, Pirkėjas gali nutraukti Sutartį.

Jeigu 7 punktą nenustato kitaip, Pirkėjas gali nutraukti Sutartį.

Žodynas

89 terminai, suskirstyti į 7 grupes. Kabliataškiu skiriami arba sinonimai (agreement; contract – sutartis), arba skirtingi terminai; tada atitikmenys pateikiami ta pačia tvarka (offer; acceptance – oferta; akceptas). Jei atitikmenų vartoseną skiriasi, tai paaiškinta pastaboje.

1 / 7

Sutarties sudarymas ir struktūra

EN	LT	Pastaba
agreement; contract	sutartis	Abu terminai verčiami žodžiu „sutartis“. „Susitarimas“ tinka papildomam ar daliniam susitarimui, pvz., susitarimui dėl sutarties pakeitimo.
recitals	preambulė	Paprastai nesukuria prievolių, bet padeda nustatyti šalių ketinimus aiškinant sutartį (CK 6.193).
whereas	atsižvelgdamos į tai, kad; kadangi	Pusdalyvis „atsižvelgdamos“ derinamas su veiksmu „Šalys“ (Šalys, atsižvelgdamos į tai, kad..., susitaria). Nekartokite „kadangi“ kiekvienoje pastraipoje – pakanka vieno įvado prieš sąrašą.
offer; acceptance	oferta; akceptas	CK vartojami sutarties sudarymo terminai. Mažiau formaliaime tekste – pasiūlymas ir pasiūlymo priėmimas.
letter of intent; memorandum of understanding	ketinimų protokolai; susitarimo memorandumas	Paprastai neįpareigoja sudaryti sutarties. Jei šalys nori įsipareigoti sudaryti sutartį ateityje, sudaroma preliminarioji sutartis.
term (of the agreement)	sutarties terminas; galiojimo terminas	Klaidingas vertėjo draugas: daugiskaitos forma „terms“ (pvz., „terms and conditions“) dažniausiai reiškia sąlygas, ne terminus.
clause; section	punktas; straipsnis; skyrius	Rinkitės pagal sutarties struktūrą: „Clause 5.2“ – 5.2 punktas. Žodis „sąlyga“ tinka, kai kalbama apie nuostatos turinį, o ne numeraciją (pvz., „confidentiality clause“ – konfidencialumo sąlyga).
schedule; annex; appendix	priedas	Angliškose sutartyse „Schedule“ – priedas, ne grafikas (nebent tai iš tikrųjų darbų ar mokėjimų grafikas).
execute; execution	pasirašyti; sudaryti; pasirašymas	Klaidingas vertėjo draugas: kalbant apie dokumentą – pasirašyti, ne „vykdyti“. „Duly executed“ – tinkamai pasirašytas.
consideration	atlygis; priešpriešinis įvykdymas	Bendrosios teisės sąvoka, Lietuvos teisėje tiesioginio atitiktens neturi. „In consideration of“ dažniausiai verčiama „už“ arba „mainais“.

Įsipareigojimai ir vykdymas

EN	LT	Pastaba
obligation	prievolė; įsipareigojimas	„Prievolė“ – CK vartojama teisinio santykio sąvoka; sutarties tekste dažnai natūralusis „įsipareigojimas“.
covenant; undertaking	įsipareigojimas	Ne „sandora“. „Negative covenant“ – įsipareigojimas susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų.
specific performance	prievolės įvykdymas natūra	Teisių gynimo būdas: skolininkas įpareigojamas atlikti tai, kas sutarta, o ne atlyginti nuostolius (CK 6.213).
delivery	pristatymas; perdavimas; įteikimas	Kalbant apie prekes – pristatymas (pirkimo–pardavimo sutartyje – perdavimas), apie dokumentus ir pranešimus – įteikimas.
time is of the essence	terminas yra esminė sutarties sąlyga	Tokia sąlyga reiškia, kad termino laikymasis šalis esminis, todėl jį praleidus pažeidimas gali būti laikomas esminiu (CK 6.217).
best efforts; best endeavours	dėti visas įmanomas pastangas	Tai pastangų (veiklos), o ne rezultato prievolė: šalis įsipareigoja stengtis, bet negarantuoja rezultato. Išlaikykite anglų teksto griežtumo pakopas: „best“ įpareigoja griežčiau nei „all reasonable“, o šis – griežčiau nei „reasonable“.
reasonable endeavours; reasonable efforts	dėti protingas pastangas	Silpnesnis įsipareigojimas nei „best endeavours“. Tarpinė pakopa „all reasonable endeavours“ – „dėti visas protingas pastangas“. Jei toje pačioje sutartyje vartojamos kelios pakopos, neverskite jų vienodai.
in good faith	sąžiningai	Sąžiningumas – vienas pagrindinių CK sutarčių teisės principų. Ne „gera valia“: šis posakis reiškia savanoriškumą, ne sąžiningumą.
late payment interest	palūkanos už pavėluotą mokėjimą	„Interest“ – palūkanos. Žodį „delspinigiai“ vartokite tik tada, kai sąlyga iš tikrųjų nustato netesybas (CK 6.71).
acceptance (of works); acceptance certificate	priėmimas; priėmimo–perdavimo aktas	Vartojama rangos ir paslaugų sutartyse. Nepainiokite su akceptu, kuriuo sudaroma sutartis.
contractor	rangovas; paslaugų teikėjas	Priklauso nuo sutarties rūšies: rangos sutartyje – rangovas, paslaugų sutartyje – paslaugų teikėjas. Ne „kontraktorius“.
business day; calendar day	darbo diena; kalendorinė diena	„Business day“ verta apibrėžti, pvz., kaip dieną, kai Lietuvoje dirba bankai.

Atsakomybė ir nuostoliai

EN	LT	Pastaba
liability	atsakomybė	Daugiareikšmis žodis: finansinėse ataskaitose „liabilities“ – įsipareigojimai.

Atsakomybė ir nuostoliai

EN	LT	Pastaba
limitation of liability; liability cap	atsakomybės apribojimas; didžiausia atsakomybės suma	Atsakomybės už žalą, padarytą tyčia ar dėl didelio neatsargumo, sutartimi pašalinti ar apriboti negalima (CK 6.252).
damages	nuostolių atlyginimas; žalos atlyginimas	„Damages“ (daugiskaita) – nuostolių atlyginimas, „damage“ – žala. „Award damages“ – priteisti nuostolių atlyginimą.
direct loss	tiesioginiai nuostoliai	Turto netekimas ar sužalojimas, turėtos išlaidos (CK 6.249). Anglų teisėje „direct loss“ gali apimti ir negautos pajamos, todėl išlyga „excluding indirect loss“ nebūtinai pašalina atsakomybę už jas.
indirect loss; consequential loss	netiesioginiai nuostoliai	CK šios sąvokos neapibrėžia, todėl sutartyje verta išvardyti, kas į ją patenka. Ne „pasekminiai nuostoliai“.
loss of profit	negautos pajamos	CK 6.249 sąvoka; ne „prarastas pelnas“. Jei atsakomybę už negautos pajamas norima apriboti, tai reikia nurodyti atskirai.
indemnity; indemnify	įsipareigojimas atlyginti nuostolius; atlyginti nuostolius	Savarankiškas įsipareigojimas atlyginti nurodytus nuostolius, taip pat ir dėl trečiųjų asmenų reikalavimų, kai įvyksta sutartyje numatytas atvejis. Ne „kompensuoti žalą“.
liquidated damages	netesybos	CK 6.71. Anglų teisėje baudinio pobūdžio sąlyga („penalty“) negalioja; Lietuvoje netesybos laikomos minimaliais nuostoliais. Neprotingai didelės netesybas teismas gali sumažinti (CK 6.73 str. 2 d., 6.258 str. 3 d.), tačiau ne mažiau, nei siekia patirti nuostoliai. Doktrinoje vartojamas ir terminas „iš anksto aptarti nuostoliai“.
penalty; penalty clause	bauda; netesybų sąlyga	Netesybos – bauda arba delspinigiai (CK 6.71). Angliškose sutartyse „penalty“ dažnai vartojamas netiksliai, todėl verskite pagal tai, ką sąlyga iš tikrųjų nustato.
gross negligence; negligence	didelis neatsargumas; neatsargumas	CK terminai. Ne „grubus aplaidumas“.
wilful misconduct	tyčiniai veiksmai; tyčia	Artimiausias CK atitikmuo – tyčia. Sutartyse dažnai vartojamas kartu su „gross negligence“.
material breach	esminis sutarties pažeidimas	CK 6.217 nustato, kada pažeidimas laikomas esminiu ir kada dėl jo galima nutraukti sutartį. „In breach of“ – pažeidžiant.
warranty (quality); warranty period	kokybės garantija; garantinis terminas	Nepainioti su garantija kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo būdu (CK 6.90).

Užtikrinimo priemonės

EN	LT	Pastaba
security	prievolių įvykdymo užtikrinimas; užtikrinimo priemonė	Daugiareikšmis žodis: „securities“ – vertybiniai popieriai.
pledge	įkeitimas	Įkeičiamas kilnojamasis daiktas ar turtinė teisė. „Share pledge“ – akcijų įkeitimas; „pledgor“ – įkaito davėjas, „pledgee“ – įkaito turėtojas.
mortgage	hipoteka	Hipoteka įkeičiamas nekilnojamasis daiktas; „mortgagee“ – hipotekos kreditorius. Kasdienėje kalboje „mortgage“ – ir būsto paskola.
suretyship; surety	laidavimas; laiduotojas	CK 6.76. Laidavimas yra papildoma prievolė, priklausanti nuo pagrindinės: laiduotojas atsako, jei skolininkas neįvykdo prievolės.
guarantee; guarantor	garantija; laidavimas (pagal turinį)	CK 6.90: garanto prievolė nepriklauso nuo pagrindinės prievolės. Jei garanto prievolė priklauso nuo pagrindinės (anglų teisėje dažniausiai taip ir yra), tai laidavimas (CK 6.76). „Guarantor“ – garantas arba laiduotojas.
bank guarantee; on-demand guarantee	banko garantija; garantija, mokama pagal pirmą pareikalavimą	„On-demand“ reiškia, kad garantas moka, vos gavęs rašytinį reikalavimą, ir nesiaiškina ginčo dėl pagrindinės prievolės.
deposit	avansas; rankpinigiai; užstatas	Avansas – išankstinis mokėjimas; rankpinigiai – ir mokėjimas, ir prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas, turintis savų teisinių padarinių (CK 6.98); užstatas – grąžintina suma, pvz., nuomos sutartyje. Rankpinigiais negalima užtikrinti nei preliminariosios, nei notarinės formos sutarties (CK 6.98 str. 2 d.).
retention of title	išlyga dėl nuosavybės teisės; nuosavybės teisės išsaugojimas	Sąlyga, kad nuosavybės teisė pirkėjui pereina tik visiškai sumokėjus kainą (CK 6.431).
lien (possessory)	daikto sulaikymas	CK 4.229. Kreditorius, valdantis skolininko daiktą, gali jo negrąžinti, kol prievolė neįvykdyta. Kitų rūšių „lien“ gali atitikti įkeitimą.
escrow	sąlyginis lėšų deponavimas; notaro depozitinė sąskaita	Lėšas laiko trečiasis asmuo (pvz., notaras) ir jas išmoka, kai įvyksta sutartos sąlygos. Vertime aiškiai įvardykite, koks mechanizmas taikomas.

Nutraukimas ir ginčai

EN	LT	Pastaba
termination; expiry	nutraukimas; pasibaigimas	„Termination“ – šalies veiksmas; „expiry“ – pasibaigimas suėjus terminui.

Nutraukimas ir ginčai

EN	LT	Pastaba
termination for convenience	vienašališkas sutarties nutraukimas nenurodant priežasčių	Sutarties nutraukimas, kai kita šalis jos nepažeidė; tokia teisė turi būti aiškiai numatyta sutartyje (CK 6.217 str. 5 d.). Ne „dėl patogumo“.
cure period	terminas pažeidimui pašalinti; papildomas terminas	„Remedy the breach“ – pašalinti pažeidimą. Jei pažeidimas per šį terminą nepašalinamas, kita šalis paprastai įgyja teisę nutraukti sutartį.
notice period	įspėjimo terminas	„On 30 days' written notice“ – prieš 30 dienų raštu įspėjus kitą šalį.
governing law	taikytina teisė	„This Agreement is governed by Lithuanian law“ – Sutartčiai taikoma Lietuvos Respublikos teisė. Ne „reglamentuojanti teisė“.
jurisdiction	jurisdikcija; teisingumas	Kai sprendžiama, kurios valstybės teismai nagrinės ginčą, – jurisdikcija; kai kalbama apie konkretų teismą Lietuvoje – teisingumas (jei jį nustato šalys – sutartinis teisingumas).
arbitration clause	arbitražinė išlyga	Sutarties sąlyga, kuria šalys susitaria ginčus spręsti arbitraže; bendresnė sąvoka – arbitražinis susitarimas.
claim	reikalavimas; pretenzija; ieškinys	Reikalavimas – pati teisė ko nors reikalauti iš kitos šalies; pretenzija – rašytinis reikalavimas kitai šaliai prieš kreipiantis į teismą; ieškinys – kreipimasis į teismą ar arbitražą.
claimant; plaintiff	ieškovas	Ir teisme, ir arbitraže. Draudime „claimant“ – reikalavimą pareiškęs asmuo.
defendant; respondent	atsakovas	Arbitraže „respondent“ – atsakovas. Apeliaciniame procese „respondent“ – šalis, kuri atsiliepią apeliacinį skundą, nebūtinai atsakovas.
injunction; interim injunction	įpareigojimas ar draudimas atlikti veiksmus; laikinosios apsaugos priemonės	„Injunction“ galutiniame teismo sprendime – įpareigojimas atlikti ar draudimas atlikti tam tikrus veiksmus; „interim injunction“ (apsauga, kol byla neišnagrinėta) – laikinosios apsaugos priemonės.
limitation period; statute of limitations	ieškinio senaties terminas; ieškinio senatis	CK 1.125 : bendrasis terminas – 10 metų; taip pat yra sutrumpintų terminų, pvz., reikalavimams dėl netesybų išieškojimo – 6 mėnesiai.
without prejudice (to)	nepažeidžiant	„Without prejudice to Clause 5“ – nepažeidžiant 5 punkto. Susirašinėjime žyma „without prejudice“ reiškia, kad laiškas rašomas siekiant taikiai išspręsti ginčą; neverskite „be išankstinio nusistatymo“. ES teisės aktų lietuviškuose tekstuose – „nedarant poveikio“.

Bendrovių teisė ir sandoriai

EN	LT	Pastaba
representations and warranties	pareiškimai ir garantijos; patikinimai ir garantijos	Šalies patvirtinimai apie faktus, pvz., apie bendrovės būklę; jei jie pasirodo neteisingi, šalis atsako. Tai ne garantija CK 6.90 prasme.
due diligence	išsamus patikrinimas; teisinis patikrinimas (auditas)	„Legal due diligence“ praktikoje dažnai vadinamas teisiniu auditu, nors tai ne auditas finansine prasme.
share purchase agreement (SPA)	akcijų pirkimo–pardavimo sutartis	„Asset purchase agreement“ – turto pirkimo–pardavimo sutartis.
shareholders' agreement	akcininkų sutartis	Ne įstatai: saisto tik ją pasirašiusius akcininkus.
articles of association	įstatai	Kitose valstybėse įstatai gali vadintis ir „bylaws“, „constitution“ ar „statutes“.
board of directors	valdyba	Kolegialus valdymo organas. Ne „direktorių taryba“.
supervisory board	stebėtojų taryba	Kolegialus priežiūros organas.
general meeting (of shareholders)	visuotinis akcininkų susirinkimas	Mažajoje bendrijoje – visuotinis narių susirinkimas.
managing director; CEO	vadovas; generalinis direktorius	Akcinių bendrovių įstatyme – bendrovės vadovas; konkretų pareigų pavadinimą (pvz., generalinis direktorius) nustato įstatai.
authorised signatory	įgaliotas pasirašyti asmuo	„Duly authorised representative“ – tinkamai įgaliotas atstovas.
power of attorney	įgaliojimas	„Attorney-in-fact“ – įgaliotinis, ne advokatas.
affiliate	susijęs asmuo; susijusi įmonė	Ką apima ši sąvoka, lemia apibrėžimas sutartyje (paprastai remiamasi kontrolės ryšiu), todėl tiksliai išverskite ir patį apibrėžimą.
subsidiary; parent company	dukterinė bendrovė; patronuojančioji bendrovė	„Motininė bendrovė“ – šnekamoji forma.
beneficial owner	naudos gavėjas	Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo terminas.
conditions precedent	atidedamosios sąlygos	CK 1.66. Patikrinkite, ar nuo sąlygų priklauso visų sutartinių teisių ir pareigų atsiradimas, ar tik tam tikrų prievolių (pvz., prievolės užbaigti sandorį).
condition subsequent	naikinamoji sąlyga	CK 1.66. Įvykus sąlygai, teisės ir pareigos pasibaigia.
long-stop date	galutinė sąlygų įvykdymo diena	Jei iki šios dienos atidedamosios sąlygos neįvykdytos, šalis paprastai gali nutraukti sutartį.
closing; completion	sandorio užbaigimas	„Signing“ – pasirašymas; „closing“ – sandorio įvykdymas, pvz., akcijų perdavimas ir kainos sumokėjimas.

Baigiamosios nuostatos

EN	LT	Pastaba
entire agreement	sutarties išsamumas; visas šalių susitarimas	Sutartis pakeičia visus ankstesnius šalių susitarimus. Tačiau aiškinant sutartį vis tiek galima atsižvelgti į derybas (CK 6.193).
severability	nuostatų atskiriamumas	Jei viena nuostata negalioja, kitos lieka galioti.
waiver; no waiver	teisės atsisakymas; teisės neatsisakymas	Delsimas pasinaudoti teise nereiškia jos atsisakymo.
assignment; assign	reikalavimo perleidimas; perleisti	CK 6.101. Ne „priskirti“.
transfer of obligations	skolos perkėlimas	CK 6.115–6.116. Skolą galima perkelti kreditoriaus ir skolos perėmėjo sutartimi arba skolininko ir skolos perėmėjo sutartimi; pastaruoju atveju reikia kreditoriaus sutikimo.
novation	novacija; šalies pakeitimas	CK 6.141: novacija – esamos prievolės pakeitimas nauja prievole. Anglų teisės praktikoje „novation“ dažnai reiškia sutarties šalies pakeitimą.
set-off	įskaitymas	CK 6.130. Ne „užskaita“ – CK vartoja „įskaitymas“.
counterparts	egzemplioriai	„In two counterparts“ – dviem vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais.
force majeure	nenugalima jėga	CK 6.212. Sutarties tekste dažniau rašoma „nenugalimos jėgos aplinkybės“.
hardship	pasikeitusios aplinkybės; esminis prievolių pusiausvyros pasikeitimas	CK 6.204. Skiriasi nuo nenugalimos jėgos: sutartį įvykdyti dar įmanoma, tačiau tai tapo gerokai sunkiau.
interpretation	aiškinimas	CK 6.193 – sutarčių aiškinimo taisyklės. „Headings are for convenience only“ – antraštės sutarties aiškinimui įtakos neturi.
prevail	turėti viršenybę	„The English version shall prevail“ – viršenybę turi tekstas anglų kalba. Ne „vyrauja“.
successors and assigns	teisių perėmėjai	Ne „pėdiniai“, kai šalis – juridinis asmuo.

Reikia patikrinti sutarties vertimą?

Peržiūriu ir redaguoju EN–LT sutarčių vertimus, rengiu dvikalbes sutartis.

info@algirdasurbonas.lt · +370 636 88 454 · algirdasurbonas.lt